

Халқ сўзи

Ўзбекистон —
келажаги
буюк
давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган • WWW.XS.UZ • E-mail: Info@xs.uz • 2019 йил 16 октябрь, № 214 (7444) Чоршанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

АЗАЛИЙ ДЎСТЛИК ВА ҚАРДОШЛИК АЛОҚАЛАРИНИНГ ЯНГИ ДАВРИ

Озарбайжон пойтахти Боку шаҳрида 15 октябрь куни Туркий тилли давлатлар ҳамкорлик Кенгашининг еттинчи саммити бўлиб ўтди.

Саммитда Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев, Озарбайжон Республикаси Президенти Илҳом Алиев, Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоғон, Қирғизистон Республикаси Президенти Сооронбай Жээнбеков, Қозоғистон Республикасининг Биринчи Президенти — Элбоши Нурсултон Назарбаев иштирок этди.

Анжуманда қузатувчи мамлакат вакили сифатида Венгрия Бош вазири Виктор Орбан, шунингдек, Туркманистон Вазирилар Маҳкамаси раиси ўринбосари Пурли Агамуродов қатнашди.

Озарбайжон Республикаси Президенти Илҳом Алиев саммитни очар экан, Президент Шавкат Мирзиёевни Ўзбекистоннинг Туркий тилли давлатлар ҳамкорлик Кенгашига аъзо бўлгани муносабати билан табриклади. Ўзбекистон раҳбарининг бу тарихий қарори туркий тилли давлатларнинг ҳамжиҳатлиги ва илчил тараққиётига хизмат қилишини қайд этди.

Ҳақиқатан ҳам, Ўзбекистон Туркий тилли давлатлар ҳамкорлик Кенгаши саммитида илк бор тўла ҳуқуқли аъзо сифатида иштирок этди. Мамлакатимиз ушбу нуфузли халқаро тузилмага жорий йилда қўшилди.

Шавкат Мирзиёевнинг очик ва прагматик ташқи сиёсати, узоқ ва яқин давлатлар билан ўзаро муносабатларни мустаҳкамлаш борасидаги ташаббуслари туфайли кейинги йилларда Ўзбекистоннинг дўстлари, хайрихоҳлари кўпайди. Қўшни, яқин ва узоқ мамлакатлар билан мулоқот янги — соғлом сиёсий ва иқтисодий алоқалар йўлга қўйилди. Халқаро ҳамкорликнинг янги йўналишлари, янги механизмлари жорий этилмоқда.

Туркий тилли давлатлар ҳамкорлик Кенгаши ана шундай янги мулоқот майдонларидан биридир. Бу ташкилот 2009 йил 3 октябрда Озарбайжоннинг Нахичеван шаҳрида тузилган бўлиб, дастлаб унга Туркия, Озарбайжон, Қозоғистон ва Қирғизистон аъзо эди.

Кейинги йилларда мазкур

Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının VII Zirvə Görüşü

Baki, 15 oktyabr 2019

VII Summit of the Cooperation Council of Turkic Speaking States

Baku, October 15, 2019

давлатлар билан алоқалар мустаҳкамланди. Олий ва юқори даражадаги ташрифлар амалга оширилди. Президентимиз 2018 йил 3 сентябрь куни Қирғизистоннинг Чўлпонота шаҳрида бўлиб ўтган саммитда фахрий меҳмон сифатида иштирок этди.

Давлатимиз раҳбари Чўлпонотадаги саммитда халқларимизни азалдан ўхшаш тил, муштарак маънавий қадриятлар ва ҳамкор-

лик ришталари бир-бирига боғлаб келаётгани, Туркий тилли давлатлар ҳамкорлик Кенгаши доирасида ўзаро манфаатли шериклик учун кенг имкониятлар мавжудлигини таъкидлар экан, бу борадаги асосий йўналишларга тўхталиб, бир қанча муҳим ташаббусларни илгари сурган эди. Дастлабки ташаббуслар амалга оша бошлаганига бугун барчамиз гувоҳ бўлиб турибмиз. Хусусан, жорий йил

5 октябрда Тошкентда Туркий тилли давлатлар Ишбилармонлар кенгаши бизнес форуми ўтказилди. Унда Ўзбекистон, Туркия, Қозоғистон, Қирғизистон, Озарбайжон, Венгриядан 500 дан зиёд тадбиркорлар қатнашди.

Ўзбекистон билан ташкилотга аъзо мамлакатлар ўртасидаги алоқалар фаол ривожланар экан, уларни ҳуқуқий жиҳатдан янада мустаҳкамлаш зарурати пайдо

бўлди. Жорий йил 14 сентябрда Ўзбекистон Республикаси Туркий тилли давлатлар ҳамкорлик Кенгашини тузиш тўғрисидаги Нахичеван битимини ратификация қилди. Мазкур ташаббус ташкилотнинг кенгайиши ва унинг халқаро майдондаги нуфузи ошишида жиддий қадам бўлди. Шу боис барча аъзо мамлакатлар Ўзбекистоннинг бу қарорини мамнуният билан қабул қилди. Расмий шахс-

лар, экспертлар халқимизнинг туркий тарихидаги ўрни, бугунги салоҳиятини эътироф этди.

Аслида туркий халқларнинг келиб чиқиш тарихи милoddan аввалги минг йилликларга бориб тақалади. Турк ҳоконлиги, Қорахонийлар, Ҳазнавийлар, Салжуқийлар ва Хоразмшоҳлар каби қадимги туркий давлатлар ўз даврининг энг қудратли салтанатларидан бўлган. Уларнинг таъсирида тур-

кий тил ва турмуш тарзи кенг ёйила бошлаган, илм-фан, маданият ва санъат юксак ривожланган, кўплаб буюк алломалар етишиб чиққан. Уларнинг улкан кашфиётлари, нодир асарлари нафақат туркий тилли халқлар, балки бутун жаҳон цивилизациясига салмоқли ҳисса бўлиб қўшилди.

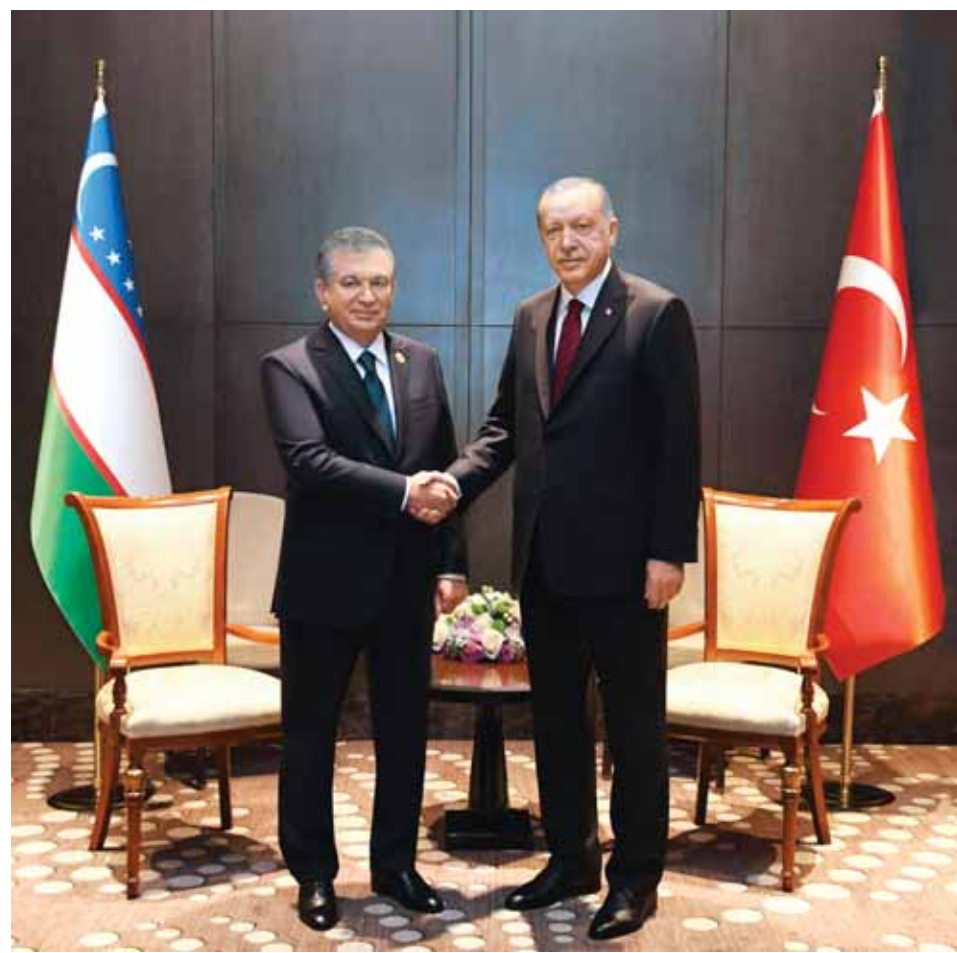
Туркий халқлар ўртасидаги яқинлик нафақат муштарак маданият, тил, дин ва ўхшаш қадриятлар, балки қадимдан савдо алоқалари йўлга қўйилиб, ўзаро борди-келди, ҳамкорлик қилиб келингани билан ҳам боғлиқ. Бу ришталар собиқ иттифоқ даврида узилиб қолган, чекланган бўлса-да, аммо мустақиллик йилларида келиб қон-қардошлик туйғуси яна эски ўзанини топди. Собиқ иттифоқ таркибидagi туркий мамлакатларда миллий ўзлигини англашга эътибор кучайди, тарихий аъёнлар қайта тикланди, туркий тилли давлатлар билан ўзаро алоқалар фаоллашди.

Туркий тилда сўзлашувчи давлатлар раҳбарлари 1990-йилларнинг бошидаёқ тили, дили, маданияти ва диний эътиқоди умумий бўлган қардош халқларнинг тенг ҳуқуқли ҳамжамиятига тамал тоши қўйганлар.

2009 йилда Озарбайжоннинг Нахичеван шаҳрида Туркия, Озарбайжон, Қозоғистон ва Қирғизистон бу дўстлик ва ҳамкорликни янги босқичга кўтариш мақсадида Туркий тилли давлатлар ҳамкорлик Кенгашини тузиш ҳақида келишиб олди. Ташкилот фаолиятининг асосий принциплари 2016 йилда қабул қилинган Истанбул декларациясида белгилаб қўйилди.

Ташкилот таркиби Туркий тилли давлатлар раҳбарлари кенгаши, Ташқи ишлар вазири кенгаши, Катта мансабдор шахслар кўмитаси, Оқсоқоллари кенгаши ва Боқудайи Парламент ассамблеяси, Нур-Султонда Турк академияси, Анкарада Турк маданияти халқаро ташкилотидан иборат. Туркий кенгаш Котибияти Истанбул шаҳрида жойлашган.

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Матбуот хизмати суратлари.

ИНТЕГРАЦИЯ ВА ҲАМКОРЛИК УЧУН ЯНГИ ИМКОНИЯТЛАР

Туркий кенгашнинг 7-саммити иштирокчилари, туркий дунё ҳамжамиятини муҳим сана — Туркий тилли давлатлар ҳамкорлик Кенгашини тузиш тўғрисидаги Нахичеван битими қабул қилинганининг 10 йиллиги билан табриклаш менга катта мамнуният бағишлайди.

Ушбу муҳим ҳужжатнинг имзоланиши мустаҳкам тарихий алоқалар, тил, маданият ва маънавий қадриятлар муштараклигига асосланган туркий давлатларнинг самарали ҳамкорлигида янги даврни бошлаб берди.

Бугун Туркий кенгаш аъзо-давлатлар ўртасида мулоқот ва кооперацияни кенгайтириш ва мустаҳкамлаш, жаҳон миқёсида уларнинг манфаатларини самарали ҳимоя қилиш учун нуфузли халқаро платформа ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси катта туркий оиланинг узвий бўлаги сифатида туркий тилли давлатлар билан муносабатларни ривожлантиришга алоҳида аҳамият қаратмоқда. Мустақилликнинг илк кунлариданоқ Ўзбекистон туркий дунё ҳамжамияти томонидан қўллаб-қувватланган “Туркистон — умумий уйимиз” деган ташаббусни илгари сурди. Мамлакатимиз туркий тилли мамлакатлар давлат раҳбарларининг илк саммитларида фаол иштирок этди. 1996 йил 21 октябрь куни Тошкент шаҳрида туркий тилли давлатлар раҳбарларининг тарихий — тўртинчи учрашуви бўлиб ўтди. У туркий тилли давлатлар ҳамкорлигини ривожлантиришда муҳим даврни бошлаб берди ва маълум маънода замонавий Турк кенгашини тузишга асос бўлди. Ушунда Тошкент декларацияси-

ни имзолар экан, давлатлар раҳбарлари ўзаро маслаҳатлашувларни мунтазам ўтказиш зарурлигини қайд этиб, туркий тилли давлатлар раҳбарлари учрашувлари Котибиятини ташкил қилишга келишиб олди. Бу муҳим институт роппа-роса 10 йил аввал Турк кенгаши вазирилик томонидан Кенгаш таъсис этилган ҳамкорлик кенгашининг замонавий Котибияти фаолиятида ўзифодасини топди.

Жорий йилда Ўзбекистон расман Туркий тилли давлатлар ҳамкорлик Кенгашига Нахичеван битимига қўшилиш ҳақидаги ариза билан расман мурожаат қилди. Мазкур мурожаат Ташкилотга аъзо барча давлатлар томонидан илқ қарши олинди, бунинг учун уларга чуқур миннатдорлик изҳор қиламиз. Ҳатто қисқа фурсатда — қарийб бир иш кунинда ижобий жавоб берилди.

2019 йил 14 сентябрь куни Ўзбекистон Республикаси Президентининг Нахичеван битимига қўшилиш тўғрисидаги Фармони имзоланди. Шу куннинг ўзидаёқ уни ратификация қилиш тўғрисидаги Қонун қабул қилиниб, Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирилик томонидан Кенгаш Котибияти ва депозитарийсига Ўзбекистон Нахичеван битимига қўшилиш тўғрисида ҳужжат юборилди.

Ишонманки, Ўзбекистоннинг Туркий кенгашига аъзо бўлиши туркий дунёга интеграцияни мустаҳкамлашга хизмат қилади ва ҳамкорлик учун янги имкониятлар яратди. Туркий кенгаш аъзо мамлакатларнинг ўзаро иқтисодий алоқаларини мустаҳкамлашга интилаётгани айни дамда гоё муҳим.

Ўзбекистон Кенгашига аъзо барча давлатлар билан нафақат икки томон-

лама, балки қатор халқаро тузилмалар доирасида ҳам кўплаб соҳаларда ўзаро манфаатли ҳамкорлик қилиш борасида катта тажрибага эга.

Туркий кенгаш фаолияти доирасидаги давлатлараро муносабатларнинг ижобий тенденциялари биз учун бугунги кунда нафақат Туркий кенгаш, балки БМТ, ЕХҲТ, Ислон ҳамкорлик ташкилоти, Иқтисодий ҳамкорлик ташкилоти, Афғонистон бўйича “Истанбул жараёни — Осиеъ юраги” каби халқаро тузилма ва механизмлар билан ўзаро алоқалар доирасида ҳам ҳамкорликни янада кенгайтиришнинг янги истиқболларини очмоқда.

Кенгаш маслаҳатлашув давлатлараро муносабатларни мувофиқлаштирувчи механизм ва Марказий Осиеъ, Кавказ, Урта Шарқ ва Европада тенг ҳуқуқли, ўзаро манфаатли

халқаро ҳамкорликни илгари суриш воситаси сифатида улкан имкониятларга эга. Менинг назаримда, аъзо давлатлар ўртасида бирор-бир муаммо ёки келишмовчилик йўқлиги Кенгашнинг энг муҳим афзаллиги ҳисобланади. Унинг барча аъзолари Туркий кенгаш фаолияти халқаро ва минтақавий кун тартибига оид долзарб масалалар бўйича муштарак ёки яқин яқдил қараш ва позицияларга амал қилади. Демак, иқтисодий, инвестициялар, инновациялар ва юқори технологиялар, муқобил энергетика ва экология, транспорт ва коммуникациялар, туризм, илм-фан, таълим ва тиббиёт каби устувор соҳаларда фаол ҳамкорлик қилиш учун ҳеч қандай тўсиқ йўқ.

(Давоми 2-бетда).

